Elintarvikemarkkina-
valtuutettu

Hallituksen esitys eduskunnalle elintarvikemarkkinalain muuttamisesta (HE 283/2022 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Teams-kokous 9.12.2022

ETMV:n huomiot tiivistetysti (1/4)

- ETMV kannattaa tavoitetta heikomman sopijapuolen aseman parantamisesta
  - Mm. maksuaikojen ja palautusten osalta ei ole tehty vaikutustenarviointia, joten esim. niitä koskevien muutosehdotusten tosiasialliset vaikutukset heikommassa asemassa olevien toimijoiden aseman parantamiseksi jäävät epäselviksi
- **Viranomaisen määritelmä (2 §)**
  - ETMV kannattaa viranomaisen määritelmän tarkentamista, sillä se selkeyttää lain soveltamisalaan kuuluvia viranomaisia
- **Maksuajat (2 a §)**
  - ETMV pitää tärkeänä sopimismahdollisuutta pidemmistä maksuajoista
    - Maksuaikasääntelyä koskevia yhteydenottoja on tullut runsaasti ja jo voimassa olevan lain 30/60 päivän maksuajat on koettu liian lyhyiksi joidenkin alkutuotannossa toimivien näkökulmasta
  - ETMV:n näkemyksen mukaan esityksen perusteella jää epäselväksi, mitä maksujen suorittaminen useassa erässä käytännössä tarkoittaa

ETMV:n huomiot tiivistetysti (2/4)

- **Palautukset (2 f §)**
  - ETMV ei kannata ehdotonta palautuskieltoa
    - Tietyissä tilanteissa poikkeukseton palautuskielto rajoittaa liikaa sopimusvapautta → Esim. tilanteet, joissa palautukset ovat molempien osapuolten edun mukaisia (esim. kun uusia tuotteita saatetaan markkinoille)
  - ETMV:n näkemyksen mukaan palautusten tulee olla mahdollisia tilanteissa, joissa osapuolet yhdessä niin sopivat
- **Soveltamisala ja kansainvälinen pakottavuus (1 §)**
  - HE:ssä esitetään kansallisia tiukennuksia maksuaikoihin ja palautuksiin
    - Mikäli lain 2 a §:ää ja 2 f §:ää ei haluta voimaan kansainvälisesti pakottavina säännöksinä, tulisi lain 1 §:n 3 momenttia ETMV:n näkemyksen mukaan muuttaa
  - Huom! Lain 1 §:n 3 momentti on muutenkin epäselvä/ristiriitainen
    - Kansainvälistä pakottavuutta koskeva ristiriita, pykälä vs. lain esityöt
    - ETMV:n näkemyksen mukaan pykälää tulee täsmentää tai erottaa se omaksi pykäläksi

ETMV:n huomiot tiivistetysti (3/4)

- **Markkinoiden seuraaminen (5 §)**
  - ETMV kannattaa markkinoiden seuraamisen lisäämistä valtuutetun tehtäviin, sillä se selventää valtuutetun tehtävänkuvaa
  - Ehdotettavalla muutoksella ei ole kuitenkaan vaikutusta valtuutetun tiedonsaantioikeuksiin tai resursseihin
    - ETMV:n on mahdollista saada lain nojalla tietoja ainoastaan, kun valvontatehtävät edellyttävät sitä
      - Tietojensaantia koskeva säännös ei velvoita antamaan tietoja, jotka liittyvät yleisemmin markkinoiden toimivuuden tai markkinaolosuhteiden selvittämiseen (esim. toimijoiden osto- ja myyntihinnat, kustannusrakennetta koskevat tiedot jne.)
    - Markkinoiden seuraamisen laajuus on sidottu käytössä oleviin resursseihin
- **Asian saattaminen elintarvikemarkkinavaltuutetun käsiteltäväksi (8 §)**
  - ETMV:n näkemyksen mukaan oikeustila asioiden oma-aloitteisen käsittelyn osalta ei ole epäselvä ja valtuutetulle tulisi jättää asiassa harkintavalta (ei velvollisuutta)
    - Käytännössä valtuutettu voi ottaa valvonta-asian oma-aloitteisesti käsiteltäväksi esim. omien selvitystensä, saamansa vihjeen tai mediaseurannan perusteella

ETMV:n huomiot tiivistetysti (4/4)

- **Neuvottelu ja sovinnon edistäminen (9 §)**
  - ETMV pitää neuvottelutoimivaltuuksien ja sovinnon edistämisen mahdollisimman laajaa tulkintaa kannatettavana
    - Lainkohdan perustelut ovat kuitenkin suppeat ja esityksen perusteella jää epäselväksi se, mitä avustaminen käytännössä tarkoittaa sekä kuinka laaja valtuutetulle ehdotettu mahdollisuus avustaa osapuolia on
    - Huolehdittava valtuutetun riittävistä resursseista
  - Lain 9 §:n 1 momentissa mainitaan ainoastaan elinkeinonharjoittajat, vaikka lain 2 a–2 g §:ää sovelletaan myös ostajina toimiviin viranomaisiin
    - ETMV:n näkemyksen mukaan neuvottelun ja sovinnon edistämisen tulee ulottua kaikkiin ketjun sopimussuhteisiin → Lainkohtaa tulee täydentää siten, että se sisältää myös viranomaiset
- HE:ssä ei esitetä tietojenantovelvollisuutta koskevan lain 13 §:n muuttamista, mutta myös sen 1 momentissa mainitaan ainoastaan elinkeinonharjoittajat
  - ETMV:n näkemyksen mukaan lain 13 §:ään tulee sisällyttää kaikki sääntelyn kohteena olevat tahot